

SOČA

(Večerno izdanje.)

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, zjutrajje izdaje opoldne, večerje izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
 pol leta 6 K 10 h, ali gl. 3-30
 četrt leta 3 K 40 h, ali gl. 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravnništvo.

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko knjižnico“, katera izhaja mesečno v slovenskih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakeletno 1 gl. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računijo po 20 kr. petit-vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. Bog in narod! „Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

V volilno dvorano!

Prvi teden volitev volilnih mož je za nami, in nahajamo se sredi volilne borbe.

Vedeli smo, da bo borba huda, ali da bo taka, kakor se je razvila pretekli teden, vendar le nismo pričakovali, ker niti na um nam ni prišlo, da poseže duhovščina s tako silo v volitve, kakor to dela dejanski.

Trd je boj, kateri bijejo naši napredni možje proti nasilstvu klerikalcev, ali kljubu temu se drže po ogromni večini čvrsto in nevstrašno, kakor nam je pokazal pretekli teden. Čast vsem tistim našim možem, ki so stali trdno doslej proti klerikalni organizaciji iz farovžev, proti nečutenemu pritisku in gonji na voliščih, ter s svojim energičnim nastopom pripomogli narodno-napredni stranki v marsikateri občini do zmage! Čast jim! Naj služijo pa tudi v posnemo drugim, ki stopajo te dni na volišče.

Duhovščina dela z vso silo, je noč in dan na nogah, je prva na volišču s svojimi podrepani in zadnja gre z volišča, duhovščina skrbi, če le mogote, da volilna komisija je sestavljena iz klerikalcev, kateri gredo proti naprednjakom, in kar je poglavitno, ona skrbi, da so navzoči njeni pristasi pravočasno v volilni dvorani, ter vstrajajo tam, dokler niso oddali svojih glasov. Ko se zapre dvorana, volijo le še tisti, ki so notri, drug nima več pristopa vanjo.

Torej v volilno dvorano! Znano nam je iz preteklega tedna, da na par krajih bi bili utegnili zmagati naprednjaki, ako bi se bili držali postopanja klerikalcev, da bi bili namreč pravočasno sli v dvorano. Zanasali so se pač, da že pridejo na vrsto tako in tako, ali mej tem, ko so se zvonaj razgovarjali ali jih je celo za nalašč kak od duhovnika nastavljeni agitator, so se jim zaprle duri dvorane pred nosom, in ostali so zvonaj, ne da bi mogli se voliti.

Zato svetujemo našim možem, ki stopajo sedaj na volišče, to-le: V vseh tistih krajih, kjer imajo opravila s klerikalno zvitostjo, treba gledati, da pridejo naši volilci pravočasno na volišče, ter potem oddajo svoj glas, dokler je čas. Treba paziti, da so naši volilci, ki še niso volili, v dvorani, predno komisija zapre duri.

Nikari se strahiti „kontrol“, katero razvijajo razni nunci na voliščih, nikari se bati njihovih groženj in nikar ne verjeti njihovim besedam, da tu gre za vero! Duhovnik mora izvrševati svojo dolžnost, saj je zato postavljen in plačan, in ako bi se branil, storiti isto, je kaznjivo, kakor vsakdo drugi, kdor zanemarija svoje dolžnosti. Duhovnik ne sme groziti, da ne pride obhajati na smrtno uro, ker s tem pravi le, da ne izpolni svoje dolžnosti, in to je kaznjivo. Ako pravi, da gre pri volitvah za vero, se mu sme povedati v brk, da to ni res, da to je — laž! —

Sredi borbe smo. Klerikalni zmaj leta od hiše do hiše, terorizuje, podpihuje, slepi in laže, da kar poka, pritiska in izsiluje glasove ubogemu ljudstvu, da je vse zbegano. Reči, ki so se dosedaj godile, so take, da presegajo meje verjetnosti, ali godile se bodo še dalje, ker volilni boj je sedaj šele prav razvit. Vse moči napno, da bi pritisnili ob zid naprednjake, in da bi potem prosto frfotal nad ljudstvom klerikalni zmaj, kateremu bi moralo biti vse poslušno.

Zato pa na noge, nevstrašno v volilno dvorano! Ne gledati ne na levo ne na desno, ne se ozirati na pretnje „gospodov“, marveč naprej v volilno dvorano!

Težak bo se boj, kateri bijejo sedaj napredno misleči možje proti nazadnjaškemu klerikalizmu, težak bo se ta boj, ali izbojevali ga moramo, naj velja, kar hoče.

Z dosedanjim izidom volitev moramo biti prav zadovoljni (izvzemši Vrtojbo in Naklo!), posebno, ako pomislimo, s kako infernalno zlobo od strani klerikalcev imajo opraviti naši možje! Dosedanji povoljni izid volitev volilnih mož pa bodi zato tudi bodrilo našim volilcem, ki stopajo te dni na volišče.

Nevstrašno naprej po začetni polt! Nobenega strahu pred nunčevskimi grožnjami! Potem zmagamo na celi črti. Da se pa to zgodi, bodi nam odslej parola: Pravočasno vsi na volišče! Pravočasno v volilno dvorano!

Volilni shod na Cesti.

Nebo nam je bilo zopet enkrat milo. Lep jesenski dan je bil dné 18. t. m. Zato

pa je bil shod narodno-napredne stranke na ograjenem travniku poleg gostilne g. Bračič na Cesti tako mnogobrojno obiskan. (Prostori in hiši so bili vsi premajhni.) Od vseh strani vipavske doline je privrelo nad 500 ljudi na shod; posebno moramo se omenjati učiteljstvo iz onih krajev, ki je skoro polnoštevilno posetilo naš shod.

Predsednikom je bil izvoljen veleposestnik g. Batič. Prvi govornik g. dr. Tuma je v kratko načrtal splošni položaj v državi in v deželi ter razložil program narodno-napredne stranke, ki ne izključuje iz sebe nobenega stanu; posebno pa se je oziral na trgovce in obrtnike, kmete, delavce in učitelje. Rekel je, da je v prvi vrsti poklican učitelj, da vodi ljudstvo, med katerim živi; kajti on ga uči že kot majhnega otroka, zakaj bi ga ne tudi kot odraslega človeka. Učitelj in posestnik morata iti drug drugemu v roko. Dalje je rekel tudi, da sta največja nasprotnika našemu ljudstvu hijerarhija in birokracija; kajti ta dva faktorja sta kriva, da Slovenci nismo prišli do onih pravic, ki so nam zajamčene v zakonu. Pojasnil je tudi vzroke razkola in zakaj je dobro, da je prišlo do razkola. Končal pa je z besedami: „Bodite jedini, bodite močni, da bo Vaša volja odločala. Zdaj pa zakličimo vsi: Naprej zastava Slave!“

Drugi govornik g. Bajt pravi, da se je delavski stan leta in leta trudil na Dunaju, da si je pridobil toliko pravice, da sme tudi on voliti poslance. Te pravice se mora delavec držati trdno, da mu je nihče ne more vzeti; kajti pri nas se hoče dogoditi to, kar pripoveduje sv. pismo o nekem bogatinu, ki je imel 99 ovac. Prišel ga je obiskat prijatelj, in tega je hotel pogostiti ter mislil: Zdaj moram ovco zaklati, da ga primerno poslužim. Ali bogatin ni šel po eno ovco izmed 99 svojih, ampak je šel k sosedu, ki je imel samo eno, ter mu jo je vzel. To se hoče tudi pri nas dogoditi; delavci so si pridobili z veliko težavo volilno pravico, a se hočejo, da bi volili take ljudi, ki skrbé le za-se in za svoj stan. Med nami je mož, ki je sin delavca ter si sam s svojo močjo opomogel, da postane lahko zastopnik našega delavstva in kmečkega stanu. Zato predlagam, da se ga postavi kandidatom v peti kuriji. (Burno pritrjevanje in živio-klici.)

Dr. Tuma se zahvaljuje na zaupanju; pravi pa, da bo o tem sklepal še shod zaupnikov, ki se-le postavi kandidate. Ako se mu poveri ta naloga, je njegova dolžnost, da jo sprejme.

Gosp. Martin Kobal s Ceste želi pojasniti gledé vipavske železnice, vinske klavzule, in predlaga, da se gospodaraki sveti odpravijo. Dr. Tuma pojasni zadevo vipavske železnice približno tako kakor v Rihembergu ter da se odda kmalu podjetnikom. Gledé vinske klavzule pravi, da smo v prevelikem prijateljstvu z Italijo, kakor da bi se odpravila, ako bi pa hotel povedati resnico, kaj on misli, bi ga klicali koj drugi dan nekam na odgovor. Gledé gospodaraki svetov pa pravi, da se bosta deželni odbor in izvrševalni odbor s tem bavila; kajti mnenja so različna.

Tretji in zadnji govornik g. Gabršček je zigosal one, ki agitujejo proti naši stranki s tem, da pravijo, da je brezverska. Oni smejo soditi nas, mi bi njih ne smeli. Mi le ne maramo komande iz farovžev, mi nečemo, da nas bodo ti ljudje sodili. On, ki je nad nami, on nas bo sodil, nikdo drugi. To hočemo, in ker se nečemo podvreči njihovi komandi, smo brezverci. Ako bi pa hoteli oni ljudstvo voditi, bi morali tudi dati dober vzgled. Tega pa oni ne delajo. Govornik navaja dogodek na Gotah in nekeje na Krasu, kjer ni hotel g. nunc iz sovraštva župana, ko ga je kap zadela, dejati v sv. olje. Rekel je tudi, da je imel prav oni, ki je rekel: „Ni vera v nevarnosti, ampak béra“; zato tolika gonja proti naprednjakom. Govornik je žel obilo pritrjevanja in ploskanja. S tem govorom se je shod zaključil, ker je bil že mrak. Lepo je bilo videti, kako je množica „brezverskih“ liberalcev odkrita molila ob zvonjenju „Ave Marije“. Po shodu smo se v gostilni g. Bratine zabavali v družbi vrlih Vipavcev in se naslajali na krasnem petju ajdovskih in lokavskih pevcev. Ko smo odhajali, nas je še pozdravil g. jurist Perné v imenu kranjskih Slovencev. Shod se je vršil mirno, le prav v ozadju je glasno govorilo med seboj nekaj kamenjcev, ki so seveda prišli na shod motit zborovanje, a bilo je preveč naših, nego da bi to vplivalo na tok zborovanja. Sli smo s shoda v dobri zavesti, da se vipavska dolina v kratkem času

- 31 -

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisal Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski. (Dalje.)

In pri misli, da vse to, kar se mu je tako zarilo do srca, kar mu je prešlo v njegovo kri ter postalo njegovo življenje, je utegnil pograbití Nero, polastila se ga je taka mučna bolešt, da bi bil najrajše butal z glavo ob steno, dokler bi se mu ne razletela. Čutil je, da bi mogel zblazneti, da, da bi povsem gotovo zblaznel, ker bi se ne mogel maščevati. Kakor se mu je zdelo poprej, da bi brez Ligije ne mogel živeti, tako je vedel sedaj, da bi ne mogel umreti, dokler se ne maščuje... Ta jedina misel mu je povzročala olajšavo. „Jaz bom tvoj Kassij Kereon!“ je ponavljal, imajoč v mislih Nerona.

Čez trenutek je vzel cvetice iz vaz, stoječih okrog krnice, ter izrekel grozno prisego Erebu, Hekati in lastnim domačim bogovom v zagotovilo, da maščevanje tudi izvrši.

In odleglo mu je. Imel je vsaj čemu živeti ter s čem prebiti dneve in noči. Potem, popustivši nakano, da čim najpoprej obiše Aula, dal se je odnesti na Palatin. Ako ga ne spusté k cesarju, ali ako ga vprašajo, če nima mar pri sebi orožja — mislil si je — pa mu bo to dokaz, da je ugrabil Ligijo cesar. Orožja vendar-le ni vzel s seboj. Postal je sicer ves zbegan, toda kakor ljudje, kvvarjajoči se z jedino mislijo, si

je dobro ohranil zavest, kadar je šlo za maščevanje. Bal se je, da bi mu ne ušla. Radi tega je hotel najpoprej zagledati Akto; slutil je, da od nje poizve resnico. Časih mu je šinila v glavo celo nadeja, da nemara zagleda Ligijo in te misli se je držal. Nemara jo je cesar ujel, ne znajoč, koga je ujel, in danes mu jo vrne. Toda v kratkem je zavrgel to misel. Ako bi mu jo bili hoteli poslati, bi bili to storili že včeraj. Akta jedina mu je mogla pojasniti vse; njo je treba najpoprej poiskati.

Smatrajoč to misel za resnično, je zapovedal sužnjim, naj se požurijo. Potoma je premišljeval o Ligiji in o maščevanju. Slišal je, da duhovniki egiptovske boginje Pahte umejo poslati bolezen, na kogar hočejo, ter si umislil, poizvedeti od njih, na kak način to storé.

Na vshodu so mu tudi rekli, da židje umejo nekako zaklinjanje, s pomočjo katerega se pokrije sovražnikovo telo z vredi. Med sužnji doma je imel nekoliko židov; sklenil je torej, da takoj, ko se vrne domu, jih da mučiti, dokler mu ne razodenejo te svoje tajnosti. Z največjim razkošjem je mislil na rimski kratki meč, kateri odpre vrelec krvi, takšen, kakoršen je odprl rano Kaja Kaligule, pustivši neizbrisljive sledove na steburu portorika.

Sedaj je bil gotov, pomiriti vse, kar je bilo živega v Rimu, in ako bi mu bogovi osvete rekli, da pomró vsi ljudje, izvzemši njega in Ligijo, bi bil tudi v to privolil.

Pri vratih se je trudil, kolikor mu je bilo mogoče, ostati hladnokrven. Pri pogledu na pretorijansko stražo si je domislil, da najmanjša ovira od njene strani mu bo dokaz, da se nahaja Ligija po volji cesarjevi zopet v palači.

Prvi centurij se mu je prijateljski nasmehnil. Stopivši nekoliko korakov naprej, je dejal:

„Pozdravljen, plemeniti trikun! Ako želiš, pokloniti se cesarju, nisi izbral za to primernega časa, ker ne vem, če ti bo mogoče, ga videti.“

„Kaj se je zgodilo?“ vpraša Vinicij.

„Drobna božanstvena Augusta je včeraj bila doma zbolela. Cesar in Poppeja sta pri njej v družbi zdravnikov, sklicanih skupaj iz vsakega mesta.“

Bil je to resen slučaj. Cesar je od srede skoré nenorel, ko se mu je hčerka rodila in sredi je bil extra humanum gaudium. Poprej pa je šel s svojo najslavnejši način posvetil Poppejo bogovom. V Antiji, kjer se je dete rodilo, so se priredile sijajne igre ter se je postavil tempel Fortunini. Nero, ki v ničemer ni znal ohraniti mere, je takisto brez mere ljubil to dete. Pa tudi Poppeji je bilo to dete drago, bodisi le radi tega, da je utrjevalo njeno stališče ter je radi njega bil njen upliv nepremagljiv.

Od zdravja in od življenja drobne Auguste je mogla biti odvisna vsa država, toda Vinicij je bil zamišljen v lastno zadevo, v lastno ljubezen ter ne zmenivši se dosti za centurionovo nevico, je odvrnil:

„Hočem samo videti Akto.“

Po teh besedah odide skozi vrata. Toda Akta je tudi imela opraviti pri otroku in moral je dolgo čakati na njo. Prišla je še le o poldnevú vsa utrujena in bleda. Pri pogledu na Vinicija je še huje obleдела.

„Akta!“ je zaklical, prijevši jo za roko in pri vleki jo na sredo atrijs, „kje je Ligija?“

„Hotela sem tebe vprašati po njej“, odvrne mu Akta z očitanjem v pogledu.

popolnoma probudi in bode zopet prednjacila ostalim goriškim Slovincem na polju svobode in prosvete, kakor se je to godilo do zadnjega časa.

Dopisi.

Iz Prage, 15. novembra. (Večer v proslavo Prešerna.) — Češki odbor slovenskega planinskega društva je priredil včeraj večer v proslavo stoletnice Prešernovega rojstva, h kateremu je povabil tudi tukajšnje slovenske visokošolce. Gosp. pisatelj Hudec je predaval o pomenu našega velikega pesnika: s krasnimi besedami je načrtal njegovo življenje in delovanje ter njegov pomen za slovensko književnost. Gosp. R. In neman, Slovincem znan po svojem delovanju v ljubljanskem gledališču, je deklamoval „Nezakonsko mater“ in „Luna sije“ v slovenskem jeziku in v češčini „Mornarja“, „Kam?“ in nekatere gazole. Zbrano gospodo je g. Inneman s svojim krasnim deklamovanjem in z mojstrskim izraževanjem občutkov kar navdušil. Istotako je elektrizoval poslušalce g. Ptak, mnogo slavljeni pevec v „Nar. divadlu“, ki je zapel „Nezakonsko mater“, „Mornarja“, „Kam?“, Vilharjevo „Zakaj si se mi vdala“ in nekaj čeških narodnih pesmij. Nam Slovincem, ki smo se tam zbrali, je srce prekipevalo, ko smo čuli iz ust slavjenih čeških umetnikov mile naše slovenske glasove. Nismo se mogli zdržati, da ne bi tudi mi zakrozili kake. Simpatije, katere so izkazali Čehi našemu narodu, in občudovanje, s katerim so poslušali krasne Prešernove pesmi, so nam segle do srca. Bil je to krasen večer, dostojen našega velikega pesnika!

Rihenberg, 16. novembra. — Zelena dohtarja slavnega očeta župana sta v „Prim. Listu“ grdo lagala, očka župan je trosil kronice, silce je vrtalo, plačani agenti so dan in noč tekali, županovi podrepani naganjali in lagali, — a vse to zastoni. Naša narodno-napredna stranka rihemberško-brejska je zmagala sijajno, in sicer tako-le:

Sredo 14. t. m. pri volitvi volilnih mož za V. kurijo: Od 340 doslih volilcev je glasovalo 201 na našo a 139 na nasprotno stran — torej imamo 62 glasov večine.

Četrtek 15. t. m. pri volitvi vol. mož za kmečko občino: Od 208 opravičenih je došlo 140 volilcev. Od teh je odpadlo 86 na našo a 64 na nasprotno stran. Torej naša večina 22 glasov. Mnogo naših je pa še ostalo doma. Pripomniti moram, da je bil cel volilni imenik velika pacarija. Drugokrat, volilci, pozor, preglejte in reklamirajte!

Na umazane lazi o našem shodu dne 4. t. m., koje je raztrbil „Prim. List“, odgovorjati utegnemo s posebno izjavo. Pokazati hočemo svetu dostojno umazana usta zelenih dohtarjev in njih slavnega očeta, — očeta župana. Mislili smo res, da so v mošnji kasirke-županje zmanjkale državne kronice ali kaj se zgodi! Očka župan se je zbal, da mu jih Soča ne odplavi, stisnil je mošnjo pod pazduho in jo cehtal na Brje. Tam je potresel na enkrat 500 kron iz nje. Tudi Brejski srajčniki že vedo, da se je očka bal volitve — a prekasno jih je prinesel. No Vrhovci in Pedrci ste ga najbolj ubogali, — „nucale“ so kronice! No, greh vam odpustamo, saj

ne veste, kaj delate. Frčale so se drugod kronice iz one mošnje, — ali zastoni!

Hvala Bogu, dovršeno je! Ta zmaga predočuje novo dobo v naših občinah. Gradba naših zatiralec se podira na vseh voglih, vi pa bratje, ki vam bije srce za blagor svojega ljudstva, na delo brez odmora!

Sezidajmo nov krasen dom na razvalinah ostudne sebičnosti, zvižaje in lazi, dom edinosti, bratstva in vzajemnega delovanja za napredek in blagor skupnih naših občin na podlagi programa, kojega smo si načrtali vzajemno, in prisezimo, da ga bomo nepremično držati. Doli s 50-letnim tlačanstvom, ljudstvo, gibaj se prosto!

Potem pa zapojmo z očetom županom „pleši, pleši črni kos, kako bom plesal, ker sem bos“. Vi, g. nunc v farovžu, pa malo bolj tiho, da Vas miske ne bodo slišale!

Iz Solkana. — Pretekli teden smo imeli pri nas volitev volilnih mož za peto kurijo in kmečke občine. V peti kuriji smo zmagali z veliko večino; v kmečkih občinah pa smo propadli z neznatno manjšino v veliko veselje solkanskemu generalu Dermastiji in njegovim podrepanikom, katerih število pa se čim bolj krči. Zadnja „Gorica“ stoka z deviško sramežljivostjo, da bi bilo težko utemeljiti, kako smo mogli priti do zmage v peti kuriji; ona navaja devet točk, katere naj bi „Soča“ zaničala. Na te zahteve zanikanja devetih točk odgovarjamo Solkanci sami. Ali smemo molčati, ko se nas tako grdo obrekuje pred svetom, seveda na katoliški podlagi?! Nikakor!

Pred vsem bodi povedano g. dopisniku, da smo se Solkanci sami organizovali za volitve, brez posebnih migljajev iz Gorice, nadalje, da se bomo tako obnašali tudi pri prihodnjih volitvah, bidisi v državni zbor ali občinski zastop. Otrsteti se hočemo klerikalne nadvlade, katera postaja od dne do dne predrznejša, ter hočemo pokazati, da smo samostojni, da nam ni volja klanjati tilnika klerikalnemu generalu in njegovim neznačajnim deklam, katere preminjajo prepričanje kar čez noč. Ne plaši nas prav nič, da smo propadli v kmečkih občinah. Polagoma se pride naprej. Zadoščenje in vsodbujanje nam je zmaga v peti kuriji. Jako se varate, ko menite, da bomo capljali za vami čez drn in strn ob tako odločujočih prilikah, kakor so volitve volilnih mož, da bodele vi odločevali, mi pa udano kimali. Ljudsko voljo treba upoštevati in po tej se tudi ravnati! Volilne može, katere smo postavili v peti kuriji, niso izbrale dve ali tri osebe, ampak vsi naši somišljeniki.

Preidimo k točkam „zanikanja“. Naravnost smešno je, da se mora človek baviti z zavračanjem lažij take vrste, posebno prvih štirih. G. K. in P. nista prišla „navdusevat mizarje proti farjem ter iste napajati“, ampak sta se le mimogredé skozi Solkan vstavila. Na predvečer volitev je itak že bilo vse pripravljeno za prihodnji dan; pač nespametni bi bili, čakati vsodbujalcev zadnji hip. — Šance so bile že poprej utrjene. Četrto nesramno laž pa zahtevamo, da gosp. Doljak zavrne z javno izjavo, kakor je sam objubil nekaterim našim somišljenikom-mizarjem, kateri so ga povpraševali po resničnosti te točke. Listke smo sami delili ter nikogar odvrčali

od volitev; delili smo tudi delavcem iz tovarne in mline v Solkanu sami, nikakor pa ne gosp. Mucha lastnoročno. Take lazi mora iztuhtati le pristna klerikalna buča. Da se je gosp. Oblokar trudil za vseh našega truda, pa nočemo zanikati. Jako hvaležni smo mu vsi, da je on tako energično nastopil ter vsodbujal omahljivce, katerim so se pa zdaj oči odprle. Le škoda, da nimamo več takih mož. Popolnoma neumestna je pa zadnja točka na gosp. Oblokarja. Majhni ste, majhni, g. dopisnik! Skoraj bi bil pozabil omeniti, da je g. dr. Franko prignal tropo kmetov iz zabjega kraja ter iste napojil z vinom v svoji hiši, da so bolj srčno stopali proti volišču ter ob strogi kontroli Dermastijevi izročili modri in ne beli „brezverski“ listek. Dermastija je pa tudi skrbel, da so se beli listki pomnoževali potom trganja; tako se je zgodilo n. pr. „Kaucu“ in drugim. Njim je seveda dovoljeno „pojiti, da so bolj navdušeni“, trgati listke itd. — Prihodnjic nekaj o plesu sv. Martina in še kaj drugega.

Domache in razne novice.

Osebna vest. — Trgovinsko ministarstvo je imenovalo višjega poštnega upravitelja v Opatiji g. Jos. Cheneviera post-nim ravnateljem v Gradcu.

Skušnjo učiteljske sposobljenosti so napravili v Kopru sledeči gospodje: Anton Kutin, učitelj v St. Mavru-Podsobotinu, z odliko; Moric Benič, učitelj v Vedrijanu; Anton Alfred Vodopivec, učitelj pri Voglarjih; Rafael Fajgelj, učitelj v Krombergu; Gašo Licul, učitelj v Lupoglavu; Ludovik Učar, učitelj v Kobiljiglavu; Franc Mrmolja, učitelj v Podlaku; Hinko Klavara, učitelj v Kozbani in Anton Tul, učitelj v Skofljah. Sedem prvoimenovanih gospodov učiteljev je napravilo izpit tudi iz nemščine kakor učnega predmeta, a g. Benič istotako iz italijanščine. — Izpit je delalo tudi sedem Italijanov, izmed katerih pa so ga napravili z dobrim uspehom samo trije.

Poroka. — g. Simon Dresčik, trgovec v Kobaridu, se je poročil z udovo g. Amalijo Pinjatarji iz Črnič. Čestitamo!

Volilno gibanje. — Prvi teden je volilo 14 županij goriškega, 6 tolimskega in 2 sezanskega okraja. Vspeli so ta-le:

Narodno-napredna stranka je dobila: v V. kuriji 50 glasov, v IV. kuriji pa 43; za 1 glas bo dopolnilna volitev (v Grgarju), a zmaga gotovo naš kandidat. (Glej niže).

Klerikalna stranka je dobila: v V. kuriji (z negotovimi vred) 26 glasov, v IV. kuriji pa 38 glasov.

V soboto so volili: v Dornbergu in Vrtojbi IV. kurija, v Grgarju, na Grahovem, na Livku, Naklem obe, v Sezani V. kurija.

V Dornbergu in Vrtojbi so zmagali klerikalci po zgledu prejšnjega dne v V. kuriji. V Grgarju je zmagala naša stranka v obeh kurijah s 5 možmi; ali ker jeden teh baje ni bil vpisan niti v imeniku, njegova izvolitev ne velja in bo v decembru dopolnilna volitev.

Na Grahovem so zmagali naprednjaki v obeh kurijah z 16 volilnimi možmi. Naši so bili dobro organizovani, da jih niso mogli prehvapiti nunci, ki so bili na to pripravljeni.

Na Livku so naši sijajno zmagali v obeh kurijah s 3 možmi. Zadnjic so tu zmagali klerikalci.

Z Livka nam pišejo od 17. t. m.: Pri današnjih volitvah smo zmagali s $\frac{3}{4}$ in $\frac{2}{3}$ večino. Naš nuneček močno agitoval. Nasinci ostali trdni kakor dob. Ostrašila nas ni niti nunčeva grožnja, da nas ne bo hotel previ-

dovati. Rekel je namreč davi pred maso nekemu našemu volilcu: „Te bo pa Tuma previdel, ko boš ukrepaval!“ Imenitno je tudi, da so volili z nami celo nekovi kuratovi pristasi. Začelo se je svitati tudi njim.

V Sezani so zmagali naprednjaki s 4 možmi.

Zdaj pa nekaj neverjetnega a resničnega. — Obširna županija Naklo (Divaca, Matavun, Skocijan itd.) šteje 3000 prebivalcev. Ta je bila in je narodno-napredna trdnjava, kar tudi ostane. Naši vrli zaupniki in tamošnji prvaki pa so bili tako gotovi, da je vsaka klerikalna spletkarija izključena, da — niti na volišče niso šli; menili so najbrže, da bo tajnik imenoval volilne može. Čujete: možaki iz Divace, Matavuna, Skocijana, Dan, Brežc itd. so ostali lepo doma, dočim je pripeljal kaplan Krancič iz jako oddaljenih vasic v Brkinih (Barča, Vatovlje, Skoflje) peščico volilcev (od 3000 prebivalcev) in — zmagal. Takega škandala ni doživela še nobena stranka v treh, takó važnih volilnih bojih. Pripoznati vred, da s to zmago so poskočile klerikalne šance vsaj v IV. kuriji. Mi vprašamo danes javno naprednjake v tej županiji: Ali bi vas ne grizla vest brez miru, akobi n. pr. zmagal klerikalec s temi 6 glasovi, kar je docela mogoče? Kako ste mogli s toliko malomarnostjo krizati račune stranki v celih deželi?

Po vsej deželi je hud boj; naprednjaki grede povsod pogumno v boj, a Vi sedite doma? Bilo je silno grdo vreme in dež je bil? Res! Toda iz daljne Barke so prišli s kaplanom na delu! Niste naredili le sramote svoji napredni občini, marveč cela stranka v deželi se lahko opravičemo jezi na Vas, da s svojo nemarnostjo uničujete morda vspeh vsega našega boja! — Klerikalci si lahko veselja manejo roke. Te zmage niso nikdar pričakovali, ker dobro vedo, da je tod naprednost doma. Toda napredna lenoba in malomarnost jim je pripomogla do zmage! Upamo, da nikdar več!

Dodatek. Dobili smo natančnejše podatke, ki kažejo vso gorostasno nemarnost naših somišljenikov. — Vseh volilcev je: v V. kuriji 679, a na volišče jih je prišlo le 66 (izostalo torej 613!!!), in sicer je dobila mešana lista (3 klerikalni in 3 naši) 44, čisto naša 22 glasov; v IV. kuriji je 280 volilcev, a došlo jih je le — čujete! — 28, in sicer 19 za klerikalno in le 9 za našo listo. Če to ni škandal v takih resnih časih, kaj pa?! — Imenovani kaplan je štiri dni tekal po Brkinski planoti, in spravljal je na noge vse, kar je premogel. Naprednjakom je bilo torej le z mezinčnem ganiti, pa bi bili zmagali in ohranili si vedno sloveče ime.

— Tako pa smo doživeli tu poraz, katerega moramo preboleti z novimi zmagami v občinah, doslej klerikalnih. To se nam tudi posreči! Toda — somišljeniki! — le ne zakrivite se novih podobnih porazov! Na delo!

Nabrežina je volila včeraj soglasno v obeh kurijah 6 naših mož.

Deskle so volile včeraj tudi v obeh kurijah 4 naše.

Gabrije pri Ajdovščini so bile zadnjic klerikalne (1 za V. kurijo in 2 za kmečke), kar bodo najbrže tudi zdaj.

Bandite vzgaja Gregorčičeva stranka s strastnim agitiranjem za volitve. To je dokazal v nedeljo cerkveni pevec France Kosovel v Oseku, ko je na poli pod šolo kričal: „Smrt učiteljem! Tu gor (je kazal na šolo) imamo prekletega k. . . ca hudiceva.“ Ti domači Kitajci kriče, da je vera v nevarnosti, zato se jim zdi potrebno, najprej učitelje pomoriti. — Tako uči kitajska ljubezen! E pur smo na Kitajskem! „Kmet.“

Neki „opazovalec“ s Krasa je priobčil v „Edinosti“ od petka dopis, v katerem prav najjvno trdi, da se ves preprič v Gorici vodi ne v blagor naroda, ampak le radi razpaljene mejsbojne osebne mržnje izvestnih goriških gospodov. Pravi, da vsled

A on, dasiravno se je bil namenil, poizvedeti vse mirno od nje, se znovič prime obupno za glavo in raz lica mu odseva bolest in jeza.

»Nimam je. Ugrabili so mi jo potoma.«
Čez nekaj časa, ko se je nekoliko zavedla, približavši svoje lice k Aktinemu licu, reče škipajoč z zobmi.

»Akta!.. Ako ti je drago življenje ter nočeš li biti vzrcek nesreče, katere si niti ne znaš predstaviti, povej mi resno: ali je ni ugrabil cesar?«

»Cesar ni odšel včeraj iz palače.«
»Pri sencu tvoje matere, pri vseh bogovih te rotim: ali ni v palači?«

»Pri sencu svoje matere te zagotavljam, da ona ni v palači in cesar ti je ni odvezel. Včeraj je zbolela mala Augusta in cesar se ni ganil od zibelke.«

Vinicij se oddahne. To, kar se mu je zdelo najgroznejše, mu je jenjalo groziti.

»Nu, reče, sedé na klop ter stiskáje pesti, pa so mi jo ugrabili Aulovi. — Gorjé jim!«

»Aulo Plaucij je bil danes zarana tukaj. Nisva se mogla srečati, ker sem imela opraviti pri otroku, toda povpraševal je po Ligiji Epafrodito in druge cesarjeve služabnike. Predno je odšel, je rekel, da še pride, ker hoče govoriti z menoj.«

»Hotel jo je odvrniti od sebe sum. Ako bi ne bil vedel, kaj se je zgodilo z Ligijo, bi jo bil prišel iskat v mojo hišo.«

»Pustil mi je nekoliko besed na tablici, iz katerih razvidiš, da je vedel, da je bila Ligija na tvojo in Petronijevo željo odpeljana v hišo cesarjevo. Mislim pa si je, da ti jo pošljejo danes zarana ter je tudi bil danes pri tebi in tam so mu povedali, kaj se je zgodilo.«

Pe teh besedah je šla v kubikul ter se čez malo časa vrnila s tablico, katero jej je pustil Aulo.

Vinicij jo je prečital ter umolknil. Akta mu je zrla v obraz, kakor bi hotela čitati v njem, ter čez nekaj časa rekla:

»Ne, Marko. Zgodilo se je, kar je Ligija sama hotela.«

»Ti si vedela, da je hotela zbežati!« zahrumi Vinicij.

Toda Akta ga pogleda s svojimi kalnimi očmi zelo strogo.

»Vedela sem, da noče biti tvoja priljeznica.«

»A kaj pa si bila ti vse svoje življenje?«

»Jaz pa sem bila poprej sužnjica.«

Vinicij se ni nehal razburjati. Cesar mu je daroval Ligijo, torej mu ni treba povpraševati, kaj je bila poprej. Poišče jo, ko bi bila tudi skrita pod zemljo ter stori z njo vse, kar bo sam hotel. Tako je! Ona bo njegova priljeznica. Zapove jo pretepsti, kolikokrat se mu bo poljubilo. Ako mu bo nasprotovala, dá jo poslednjemu od svojih sužnjev, ali pa jo prisili, da mu bo gonila ročni mlin na njegovem zemljišču v Afriki.

Sedaj jo pojde iskat in najde jo sam radi tega, da jo kaznuje, zgnete in spokori.

In razburjajoč se neprestano huje, je že kar besnel, tako, da je spoznala Akta, da on obeta več, nego je zmožen izvršiti in da iz njega govori srd in muka. Z duševnimi njegovimi mukami bi imela še sočutje, toda prekorajčena mera srda je izcerpala njeno potrpežljivost in radi tega ga je vprašala, kaj prav za prav hoče od nje.

Vinicij jej ni mogel takoj odgovoriti. Prišel je k njej radi tega, ker si je mislil, da mu ona poda kako

poročilo; sicer pa je prav za prav prišel le k cesarju in ker ni mogel govoriti z njim, je začel k njej. Ligija je nasprotovala z begom cesarjevi volji, torej ga on poprosi, naj cesar zapove, iskati jo po vsem mestu, po vsej državi, ko bi bilo treba uporabiti za to vse legije ter pokukati v vsako koč. Petronij gotovo podpre njegovo prošnjo in iskanje se počne že danes.

»Čuvaj se, da je ne zgubiš za zmerom, ako jo najdejo na povelje cesarjevo«, mu odvrne Akta.

Vinicij nagubaneči čelo.

»Kaj to pomenja?« vpraša.

»Čuj me, Marko! Včeraj sva bili z Ligijo na vrtu, kjer sva srečali Poppejo in z njo vred drobno Augusto, katero je nesla zamorka Lilita. Zvečer je dete zbolelo in Lilita trdi, da je dobilo uroke, in sicer od one tujke, katero so srečali na vrtu.

Ako dete ozdravi, se sicer to pozabi; ako pa ne ozdravi, zatoži Poppeja Ligijo kot čarovnico, in kadar jo najdejo, ne bo več rešitve za njo.«

Na to nastane trenutek molčanja. Potem se oglasi Vinicij:

»Mogoče je, da jo je urekla; tudi mene je urekla.«

»Lilita trdi, da je dete takoj začelo jokati, ko je je nesla mimo naju. In res se je jokalo. Gotovo so že bolno odnesli na vrt. Marko, išči jo sam, kjer hočeš, toda dokler mala Augusta ne bo zdrava, ne govori o njej s cesarjem, kajti s tem naprtiš na njo Poppejino maščevanje. Dovolj se je že najokala revica radi tebe; naj sedaj vsi bogovi čuvajo njeno glavo.«

»Ti jo ljubiš, Akta?« jo vpraša Vinicij pikro.

V očeh oproščenke se prikažejo solze.

(Dalje pride.)

tega je nastala na Krasu taka apatija, da ni kandidator niso postavili za prvotne volitve, in se lahko zgodi, da zmagajo celo socialni demokratje, kar bi ne bila nesreča, kajti skoro bi bilo bolje, da zmaga socialni demokrat nego tak liberalni ali klerikalni kandidat, ki noč in dan ne misli na drugo nego to, kako bi uničil svojega slovenskega brata druge barve. Potem govori o možu, katerega nekateri voditelji sedaj razkrinkavajo kakor najpodlejši tvor. Hujskanje voditeljev bo na ta način imelo le vspeh, da se ljudstvo vzdrži volitev in pusti vodilne rodoljube, naj se le sami med seboj vlačijo za lase! — Ali ni to zanimivo čtivo sedaj, ko je vendar tako jasno, za kaj gre boj na Goriskem? Ali živi ta najvini opazovalec res z glavno v reči, da ne vidi, kaj se godi v deželi in za kaj se godi? Upamo pa, da mu volitve odpró oči, da tudi ne bo videl več tiste apatije, katere dejanski ni po Krasu! Uredništvo „Edin.“ je pridjalo dopisu nekaj opazk, ki se vrté v glavnem okoli tega, ali pa bodo hoteli glasovati klerikalci v slučaju ožje volitve za dr. Tuma? Ali ne bodo glasovali morda celo z Italijani? Podobne glasove smo že čuli tudi tu v Gorici. Mi smo povedali od svoje strani, kako misli postopati v slučaju ožje volitve naša stranka, povedali smo to, dotični klerikalci molé! Naši računi so čisti, mi si peremo roke Ali se par besed. — „Edinost“ je najprej silila celo s kandidaturó gosp. Podgornika na dan, na to pa prinaša laže vrste glasove s Krasa! „Edinost“ je v tako srečnem položaju, da na vse strani deli „dobre svete“ in tudi brece. V Trstu je to lahek posel! Ali jedno prosimo in zahtevamo: Ako nam noče pomagati pri zidanju, naj vsaj ne podira! Za njene lepe nauke se uljudno zahvaljujemo: toliko pameti in rodoljubja, kolikor pri „Edinost“, je tu pri nas tudi! — Dosedanje volitve na Krasu so dokazale, da o socialističnih niti sledu. Pač pa je napredna stranka zgubila Naklo, v kar ima morda „Edinost“ nekaj zasluge! — Gospoda v Trstu: Lepa hvala! Pa brez zamere ali pa z njo, nam je vsejedno! „Lepih naukov“ smo sili do grla!

Klerikalci silijo tudi travo rasti. — „Gorica“ od sobote je povedala v dopisu iz Črniče to-le zanimivost: „Pa pri vsem tem bi zmagala kat.-nar. stranka, če jo ne bi prikuril v Črniče na dan volitve dr. Tuma sam, ki se je skrivil v zatišji Kosovelove gostilne... odkoder je vodil volilni boj.“ — Čudno se nam zdi, da „Gorica“ pripisuje dr. Tumu tako silovito moč, da se kar skriva v kak kot, kjer ga nikdo ne vidi ter od tam tako močno vpliva na volice, da volijo zanj, akoravno so za kat.-nar. stranko v Črničah tako ugodne razmere, da bi bila zmagala, ako ni bilo dr. Tume v zatišju Kosovelove gostilne. Mi bi si pač želeli, da bi dr. Tuma imel tako moč, katere žalibog nima. — Ali najlepša je ta, da je dr. Tuma v ponedeljek 12. t. m. sedel v Trstu pri svojih odvetniških opravilih; za to je moral dotični dopisnik videti gosp. dr. Tuma v Črničah le v kaki sveti navdušenosti ali zamaknenosti — ali pa hočejo vedoma farbat klerikalne „bravce“, katerim je „Soca“ prepovedana pod smrtnim grehom, da resnice niti ne izvedó.

Razmere v Biljah. — V nedeljo je zopet ropotalo z lece v Biljah. Tamosnjemu g. kuratu kar ne more „Soca“ iz zelodca. Seveda, za vsakega razumnega človeka je jasno, zakaj g. kurat prepoveduje „Soco“ faranom brati; t. j. da farani ne izvejo, kaj vse dela sam. Pri vsem tem se je izrazil, da ga veseli, da „Soca“ o njem piše. Ker ga to veseli, naj povemo nadalje, da je v petek tudi prišel v Bukovico, ker ta občina mu je bila zelo na srcu. Zanaprej bode tudi prihajal, pa ne tako ob svitu, ker Francka, lepa udova, brez otrok, je jako pobožna in večkrat potrebuje duhovne tolažbe. Kurat Roje tudi nikdar ne gre iz Bukovice, da bi se pri lepi Francki ne poslovil; drugače pa je bilo v petek zvečer, ko je imel g. nunc službo, seveda da tudi lepa Francka ni smela manjkati, ker je imela tudi ona nekaj „relta“ zraven. Ta večer je plačal več nego 5 litrov, kajti od mraku do pozno v noč se je več izpil. Ta večer se je tudi govorilo, da, ko je prišel neki domači fant že natréskan, ga prime g. nunc in ga povleče v krčmo, kjer so pelje nadaljevali v navzočnosti gospe Francke. Slišali smo, da misli ta g. nunc sklicati z drugimi vred shod v Miren v šoli, toda mislimo, da je sola za otroke, ne za take razgrajče. V kratkem osvetlimo njegovo delovanje v tamosnjih „ljudskih opekarah“, da bo naše ljudstvo videlo, kako klerikalci gospodarijo. Le pripravite se, g. kurat, da se boste zagovarjali, če treba i pred porotniki.

Dober sin. — Franc M. iz Sela v komenskem okraju se je spril z materjo, kdo ve, zakaj, ter jo vrgel ob zid, da si je revica zlomila roko in nogo. Otroška ljubezen!

s polnimi ustni odobrala židovski kapitalizem in ga smatral neobhodno potrebnim.“ Take vrste obrekovanja smo že šestokrat čitali v klerikalnih listih. Nič natančnega ne povedo, marveč le drzno zatrdé, da se je to in to zgodilo ali reklo pri „neki priliki“. Naj bi vsaj povedali, pri kateri priliki in kdo je bil tisti, ki si je tako natančno zapomnil Gabrščekove besede, da, mi celo zahtevamo, da dopisun v „Gorici“ dopolni svoje napade in pove priliko in priče, da jih bomo vsaj poznali. Mi dostavljamo, da trditev dopisnika v „Gorici“ je le zlobna laž.

Kakor jim kaže. — Ta rubrika se je jako priljubila klerikalnim lažnikom, ker smo imeli že šestokrat priliko dokazati. Tako tudi v Gorici od 17. t. m. iztrgavajo iz „Socih“ člankov posamične stavke in jih verizijo v tako zvezo, da pomenijo vse nekaj drugega, nego v „Socih“ člankih. Čestokrat se predrznejó tudi na pravilno citovane odstavke dajati tak odgovor, da se moramo kar čuditi, kako je mogoče imeti čitatelje „Gorice“ za tako neumne, da sami nič ne premišlujejo o tem, kar čitajo, torej tudi ne o pomenu iz „Socih“ citovanih stavkov ter verujejo smešno zavijarskim trditvam „Gorice“, ki so se naravnost z logiko skregale. Mi imamo dovolj drugega posla, nego da bi branili resničnost svojih trditvev pred meseci in leti. Ako bi hoteli mi brskati po predalih „Gorice“, tu, tu bi našli gorostanih nasprostev, čestokrat v eni in isti številki. Toda za take posle nimamo ne časa, ne prostora. Kar se tiče kvasenja o tem, kdo je vprizoril l. 1897. abstinenco, smo v „Socih“ čestokrat dovolj jasno povedali, na kak način smo prišli v to abstinenco, to je vsled odločnega nastopa grafa Coroninija v tem smislu; a dr. Tuma jo je v seji deželnega zbora izvalil; kajti znano je, da grof Cor. slovenski ne zna govoriti. Grof Coronini in dr. Tuma sta torej delovala sporazumno. Vse drugo je laž; zato pika.

Laški kandidatje za državni zbor. — Te dni so postavili naši Laški kandidati za državni zbor. To so: za mesta in trge Lenassi; za veliko posestvo dr. Verze gnassi; za laške kmečke občine inžener Antonelli; za peto kurijo Diego Finetti v Gradišču ob Sobi.

Porodne obravnave. — Včeraj so pričele porodne obravnave. Na zatožni klopi je sedel 24-letni Josip Stanič iz Kambreskega, obdolžen hudodelstva posilstva, katerega se je pregressil nad dvema dekletcema pod 14 letom. Obravnava se je vsrila pri zaprtih durih. Obdolženec se ni hotel priznati krivega, ali priče so potrdile zločin in Stanič je bil obsojen na 4 leta v jeco.

Ljudstva glas — božji glas. — V Mirni peči na Kranjskem se je pripetilo na Martinov dan nekaj takega, kar moramo povedati tudi v „Socih“. Razdivjanost duhovstva se je pokazala na tem shodu v svoji pravi luči, in proti tej je nastopil ljudstva glas — božji glas! Bilo je tako-le: Na shod, na katerem se je imel pokazati kandidata V. kurije dr. Sustersič, je prišlo na volilni shod v solo okoli 200 volilcev in 100 žena. Poročilo pravi: Jeden ljubljanskih „gospodov“ je nasvetoval, naj si predsednika izvolijo, in to po županu Spendalu. Prvi sunek ljudske nevolje se prikaže: „Ne rabimo predsednika. Z našim županom bomo že porajali, ker za Vami lazi. Mi bomo tudi sami govorili.“ Za Božjo voljo,“ zakliče neki neznan nam duhovnik, „poslušajte mene, jez sem škofjski kapelan.“ Odgovor ljudstva: „V cerkev pojte, tam je Vaše delo. Če ste kaplan ali hudič, pri nas nimate o volitvah nič govoriti. Mi nečemo ne Pfeferja, ne Sustersiča, tudi nobenega duhovnika nečemo za poslanca, mi bodemo kmeta Globočnika volili, naši sosedje pa kmeta Zupanciča. Živio Globočnik, živio Zupancič!“ V tem se začuje mogočni glas posestnika v Ivani vasi, Galiča. Viharno živoklicanje se poleže in mir nastane. Galič pravi z mogočnim glasom to-le: „Če bi Vi duhovniki kaj vredni bili, bi Sustersiča po ribniškem shodu od sebe pahnili; tam je našo vero v blatu mandral, ko je osobno govoril, da sv. Duh iz njega govori.“ Duhovniki prosijo, da naj gredo volilci domu, da se pomirijo. Na to odgovor: „Idite Vi ven, šolo smo mi sezidali, ne Vi. Če tri dni in noči tukaj stojimo, mi ostanemo, Vam bodo že kuharice jesti in piti prinesle. Kje je Sustersič, ga hočemo počakati!“ Sustersič se je šele popoldne pripeljal. Hotel je, da prej njegovi prijatelji vse za „njih visokost“ pripravijo. Sustersič pride. Bled je ko smrt. Strahu mu je že doli na cesti površna sukinja v blato padla. Ko se prikaže, zabučí velikanski vihar po šolskem poslopju: „To je tisti od Vas farjev plačani dolhtar, ki je hotel nam kmetom našo kmetijsko družbo razdreti. Nobeđen Vas ne sme govoriti, ki ga spremljate.“ — „Prosimo Vas, kakor se Boga prosi,“ prosijo duhovniki. „Nič, nič, nobeden Vas ne sme govoriti, mi se ne damc več za osle imeti.“ — dobijo v odgovor. Ko hoče kateri duhovnikov govoriti, nastane tak hrup, da mora utihniti. Tu zavpije domači kaplan: „Če bo treba obhajati, Vam bomo pa s smirnico prinesli.“ To je bilo hudo, to je pa tudi tak vihar v zbrani množici provzročilo, da se je le tem pametnim možem zahvaliti, da se ni kaj hudega pripetilo. Ženske, moski, vse vprek je vplilo: „Kuj, smirnico! Dobro, dobro, vsaj Boga ne boste izgubili, kakor ga je neki kaplan na Gorenskem. Dobro zapomnili si bomo to, Vam

tudi za boro damó smirnico. Fej Vas bodi, fej, stokrat fej! To so krščanski duhovniki, tako Boga v blato mečejo! Bogokletstvo! To so farji, ne pa duhovniki. Ven pojte, sola je naša, ne Vaša! Zdaj Vas poznamo!“ Šli so vsi zaporedoma, in Sustersič v spremstvu dveh močnih mož, ki sta blede in tresočé se to revše tolažila, da za danes naj le mirno stran gre, da ga bosta že ona čuvala. „Ženske, šolo jutri hitro osnažite!“ „Bomo, bomo,“ in „Živio kmetski stan,“ „Živio naši mozej,“ so klicale ženske. Dobre 1½ ure je trajal ta shod generala naših duhovnikov. Pred farovžem je zavpil neki duhovnik: Pošljite Vašega komandanta v Trstu, datam zakoljejo tega prešiča. — Krščanski duhovniki na Slovenskem! Priobčujemo to kot svarilen vzgled vsem tistim kričarém iz farovžev, ki se toliko mešajo v sedanje volitve. Utegne se jim ob času zgoditi se kaj hujšega nego v Mirni peči. Vi, razsodni možje po deželi, pa uvidite iz tega slučaja, kam pride klerikalna podivjanost. Duhovniki tako govoré. Ali ni skrajni čas, da se upremo z vso močjo komandi iz farovža, da tako prepričimo v naši deželi take prizore, kakršni so bili v Mirni peči? Da, skrajni čas je, pokažite jim torej pri volitvah, da tam ne bodo komandirali. Volite le zanesljive napredne možje!

Politični shodi. — V nedeljo je imela naša stranka en sam javni shod, klerikalci pa so jih imeli — po vseh cerkvah, kjer so nunci govorili le o volitvah in pridušali ljudi, naj se oklepajo Kristusa, in ne volijo — brezvercev. Kar se zdaj godi po naših cerkvah, presega vse meje! — Posledice ne izostanejo! V Vrtojbi so šli mnogi mesto v cerkev na polje delat kakor v delavnici! Naprednjake pehajo iz cerkve!

V Komen je prišel v nedeljo pridigat lepi Salezijanec Knavs iz Oseka. Govoril je edino o volitvah. — Sploh se je v nedeljo po vseh cerkvah le politikovalo in sejaló sovraštvo med ljudstvo! Maščevanje usode ne izostane. Dodatečno nam poročajo iz Komna o salezijanskem pridigarju Knavs u iz Oseka. V celo uro trajajoči pridigi je razsajal kakor razkačen deviš in mahal po narodno-napredni stranki ter jo imenoval — brezversko. Rotil je ljudi, naj ne volijo pristasa naše stranke. Kričal je kakor besen ter povdarjal slodece: 1) Vera mora biti tudi v politiki; 2) Da naša stranka dela za antikrista; 3) Da liberalna stranka želi odstraniti božje poti; 4) Liberalci ne castijo matere Božje, pravijo, da je bila navadna žena in celo nesramnica itd. Kar je govoril se vse drugo, v to se niti ne spuščamo. Zadoštuje to. Tako torej je govoril duhovnik Knavs v cerkvi, tako nesramno je lagal ta svečenik, „namestnik Božji“ v cerkvi ter zlorabljal isto v politične svrhe. Pod besedo „liberalci“ je mislil vedno našo narodno-napredno stranko kakor so to razumeli tudi navzoči. Zato ponavljamo, da Knavs je nesramno lagal in je zato grd farski lažnik. Mi to trdimo in le želimo, da nastopi Knavs tisto pot, na kateri mu naše trditve tudi dokazemo. Povdarjamo tudi nasproti ljudstvu, da tako govorjenje je grda, ostudna laž, in čeprav je bila govorjena na priznici! Eminenca, g. kardinal, ali se kaj sramujete takih lažnjivcev v črni suknji?!

Kakor na Kranjskem. — „Slov. Narod“ poroča o strašanski gonji klerikalcev in agitaciji duhovščine, da bodo posledice ponajveč strašne za — katoliško cerkev samo! O naprednjakih pa pravi, da delajo veliko — premalo! — Tudi ponekod pri nas je tako. Glej Naklo! — Somisljeniki! V V. kuriji smo pridobili sicer že lepo število glasov, ali v IV. kuriji nam je odvzela vso pridobitev — zmaga klerikalcev v Vrtojbi in Naklem! Zato treba napeti v celi deželi vse sile, da ničesa več ne zgubimo in pridobimo nekaj novih občin. Zaupniki in somisljeniki, zganite se, ker zmaga bo Vaša — ako hočete! Brez dela pa ne bo zmage!

Tatvine v Gorici. — Dan za dnevom je čuti o tatvinah, ki se izvrše v tem ali onem delu mesta. V soboto na primer je ukradel nekdo z dvorišča Marzinijeve gostilne g. Kocjancicu iz Ločnika plašč za dež, vreden 41 K, v Kapucinski ulici pa je zmanjkalo Al. Montiku iz slanovanja tkanine 54 m v vrednosti 16 K; na poti v Stračice je dalje ukradel nekdo mizarju M. raznotero orodje v vrednosti 25 K. O takih in sličnih tatvinah se čuje skoro vsaki dan, ne da bi bilo mogoče priti zlikovcem na sled.

Odsedal si je prst. — Vojak-novak lukajsnega 47. pešpolka 16. kompanije z imenom Mihael Reich, doma nekje iz mariborskega okraja, si je odsedal v soboto popoldne okoli 2. ure s sekiro palec na levi roki. Storil je to najbrže radi tega, da bi se odtegnil vojaški službi.

Dva prsta mu je odtrgalo. — Pavlinov Andrej iz Grgarja se ni imel do preteklega petka nikdar puške v rokah. V petek jo je videl pri nekem svojem prijatelju. Kar se ga polasti želja, prijeti jo v roko ter pomeriti, kako se strelja s puško. Ali slabo je naletel. Ko je prijel puško ter nastavil, se je sprožil petelin in nesrečnežu je strel odtrgal dva prsta na roki. Moral je takoj v bolnišnico.

Razgled po svetu. — **Lochkovic,** češki deželni maršal, je imel v nedeljo ob otvoritvi obrtnege muzeja v Pragi govor, v katerem je obsojal v ostrih

besedah Körberjev sistem. Umevno, da vzbuja govor na sploh veliko pozornost, in marsikdo se vprašuje: Kaj pomeni to?!

Deželne doklade istrske all obljubljena dežela. — Najviše odobrenje je dobil sklep istrskega deželnega zbora od dne 13. avgusta t. l., da je v pokritje primanjkljaja v deželnem zakladu za leto 1900 pobirati naslednje doklade: 1. doklado 35% na vse direktne realne davke in 45% na vse direktne osebne davke; 2. doklado 100% na užitnino od vina in mesa; 3. doklado po 3.40 K na vsaki hektoliter piva v prodaji na drobno, doklado po 20.04 K oziroma od ostalih opojnih pijak, navedenih v zakonu 18. maja 1875 drž. zak. štev. 84. Srečna Istra!

Dalje po blinokostnem programu. — „Narodni listy“ priobčujejo nastopno brzojavko z Dunaja: „Predsednik višje deželne sodnije, Fran Jansa, je vsled pritiska, ki ga je minister pravosodja baron Spens neprestano vršil proti njemu, uležil prošnjo za umirovljenje. Njegov naslednik ima postati odločen nemški strankar in ima nemškemu elementu zagotoviti ono stališče v judikaturi, po kateri stranke levece od nekđaj streme. V Pragi se prične prosledovanje vsega, kar je češko.“ Pri takem preganjanju naj kdo govori o delavnosti v prihodnjem državnem zboru?!

Ogersko gospodarstvo. — Finance mesta Budimpesta so v tako slabem stanju, da namerava občinski zastop naprositi vlado, da bi posegla vmes ter pomagala urediti mizerno finančno stanje glavnega mesta. Ogrsi so pač „vitezki,“ ali slabi gospodarji!

Nemška vlada izganja skoro dan za dnevom Slovane iz svojih dežel. Tako so pregnali te dni s Saksonskega zopet 40 avstrijskih Čehov in Poljakov.

Duhovniki v zagrebški nadškofiji zahtevajo glagolico. — Duhovniki v okraju Sv. Ivan Zelina, zbrani na svojej redni skupščini v Hraščenici, so zaprosili nadškofija Posiloviča, naj on preišče, v katerih zagrebških župnijah se je čitala vsa masa v glagolici, starem našem jeziku, ter naj se zopet uvede glagolica v te župnije. Izrazili so k temu željo, da bi se v obče v Hrvatski sv. masa čitala v glagolici, kakor je to nekđaj bilo.

Laški visokoolol — toženi radi veleizdajstva. — V Gradcu se je uvedla prediskava proti 36 italijanskim visokoolcem radi veleizdajstva, ker so v neki gostilni baje prepievali protlavstrijske pesmi. Dva dijaka so zaprli; da se jih pusti provizorično iz zaporov, se je ponudila kavicja 100.000 K, toda sodnija je ponudbo odklonila.

Nemčija. — V pokritje stroškov za ekspedicijo v Kino zahteva vlada od drž. zbora svoto 152.750.000 mark; med temi 110.8 milj. za vojno, 28.8 za mornarico, 3.8 za poštno upravo. Stroški se razdele na vse zvezne države, tudi na Bavarsko.

Hrvatski sabor. — V četrtke se je sešel hrvatski sabor. Cpozicija spravi v razgovor čim prej poleg deklaracije nádvojvode Frana Ferdinanda udeležbo Hrvatske na razstavi v Parizu, bosensko železnico in afero Stadlerjevo.

Cela carjeva družina bolna. — Brzojavke iz Petrograda javljajo, da ostane car najbrže celo zimo v Livadiji. Poklicani so bili tje nekateri dvorni zdravniki. Splošno stanje carjevo je povoljno. — Veliko vznemirjenje vzbuja v Livadiji vest, da so zbolele tudi carjeve hčerke; tudi carica sama je baje zelo nerazpoložena.

Krüger je prispel 15. t. m. na parniku „Gelderland“ v Suez. Obiskati ga ni smel nihče; tudi pokazal se ni. Zdravje njegovo je sedaj povoljno.

Angleška vlada bo zahtevala od državnega zbora, ko se snide, kredita 12 milij. funtov. Opozicija se upre temu in vplete v debato v glavnem vojno v južni Afriki.

Dogodki na Kitajskem. — Velikanski požar je 16. t. m. uničil v Hongkongu 200 — 300 hiš. — Rusi so v bližini mesta Girin razgnali 2 bataljona redne kitajske vojske in ceto roparjev pod poveljstvom Chaidengue-a; vzeli so jim 2 topova; razgane Kitajce so Rusi zasledovali v dveh oddelkih, ter jih ponovno popolnoma premagali; pri jednom oddelku so izgubili 20 mož mrtvih in 12 ranjenih. — Rusko časopisje je skrajno razburjeno in razdraženo radi obglavljenj in umorov, ki so na povelje Waldsee-ja izvršili v Paotingfu, in radi načina vojskovanja, kojega uporablja ta nemški vsegamgočnež. — Z Dunaja javljajo, da dosedanjí stroški avstro-ogrske ekspedicije na Kitajsko ne presegaajo 3 milijone K.

Narodno gospodarstvo. — **Novejši načini kreditovanja** in njihov pomen za domačo in zamejno trgovino. Studija Josipa Rivanča. (Konec.)

Eskomptovanje knjižnih zahtev se bode vsrilo brez sporazumljenja z dolžnikom na ta način, da izdá društvo za iznos kreditni akcept, za katerega si kredit imajoči že dobi vrednost. Jasno pa je, da morajo imeti tudi pravila in opravilni red kar najstrožje točke in določbe o modalitetah dejanja kredita.

Ni mi mogoče v tem-le članku podrobno pregledati notranje organizacije teh zavodov, nasproti temu pa smatram za važno, omeniti značaj tega kredita z ozirom k njegovi opravičbi.

V značni množini trgovine spoznavamo, kar se tiče povoda, dve vrsti kapitala, in sicer: kapital, pripadajoč podjetniku, kateri tvori čisto trgovsko premoženje, in pa izposojen kapital. V trgovini z blagom vložen, lasten kapital je sočasno garancijski fond zavoda in se menja jedino, bodi po dobičku bodi po izgubi. Obstaja pa iz raznih aktiv, zlasti pa iz zaloge blaga, knjižnih in meničnih zahtev.

Imejatelj zavoda si zadolži izposojen kapital večinoma v blagu za svoje odjemalce, oziroma za svoje dolžnike. In je nekak posredovalec kredita, ker kupi na dolg, prodaja na dolg.

Z ozirom na kapital vidimo v vsakem podjetju dve vrsti kapitala, namreč temeljni in prometni kapital. Obe te dve vrsti kapitala moreta imeti v sebi zopet lasten in izposojen kapital; to vidimo zlasti pri prometnem kapitalu.

Če pa zaradi posledice neuravnanih kreditnih razmer v trgovini z blagom vsled malega obrata prometnega kapitala — in ker tega, potem tudi lastnega, kateri tvori v trgovini z razumno, ali ne z eksaltirano razširitvijo značajši del tega — lasten kapital obliči, je popolnoma prirodna stvar, ako apeluje njegov imejatelj na denaren trg, zahtevajoč svoje olajšanje potom eskompta.

In ako dela tako na menični način ali pa s knjižno zahtevo, je to stvar le forme in trgovske tehnike, kajti obema načinoma je temelj pravna zveza dveh oseb, ki je vznikla na realni trgovski podlagi. Z ozirom na to izražam prepričanje, da se ta način kredita, pri nas manj v navadi in torej na prvi pogled s čudom napolnuje, prav kmalu udomači, samo ko bo enkrat njegova vrednost bolj znana.

Saj je Nemčija izkazala od l. 1882. do l. 1888. vzrast le akceptačnega kredita od 245.75 milijonov drž. m do 402.33 milijonov, ne da bi imelo to vzraščanje kakršnokoli katastrofo.

Z odpravo vinske klavzule — ne bo nič! — O vinski klavzuli smo pisali v „Soci“ toliko, kolikor je pisal malokateri list. Od vseh strani smo si jo ogledali, ali na kateri si bodi njeni deli smo obrnili oči, povsodi nam je zijala nasproti škoda, katero trpi naš vinogradnik vsled obstoja vinske klavzule. Z odpravo nje pa najbrže ne bo nič, ker na merodajnih mestih bi nič kaj radi ne videli take odprave — za vinogradnika jim pa ni dosti mar! Te dni smo doživeli celó to grozovitost, da vladni list „Osservatore Triestino“ se je potegoval za vinsko klavzulo z Italijo! Sedaj pa razumi to, kdor more! Ali je ta list glasilo avstrijske ali italijanske vlade? Poslanci v državnem zboru pač se bodo morali krepko potegniti za odpravo te kvariteljice našim vinogradnikom, ker, kakor se vidi, se bo potegovala vlada za to, da se klavzula ne odpravi. Da se „od zgoraj“ tako malo brigajo za blagor vinogradnika ter ga tirajo naravnost na kraj propada, kaj takega pač je mogoče edino le v Avstriji!

Sadna razstava v Parizu. — C. kr. avstrijsko pomoloko društvo je prevzelo prireditel avstrijskega oddelka na mednarodni sadni razstavi v Parizu, ki je bila v začetku tega meseca. Kakor smo se sami prepričali in kakor pišejo vsi listi, je avstrijska sadna razstava prekašala vse druge, in prav ima načelnik pomologijskega društva g. H. grof Attems, ki v svojem poročilu navaja, da je bila tiste dni v Parizu čast biti Avstrijec. Vse kronovine naše države so se častno udeležile te razstave, vse je pa nadkrijevala Štajerska, katere deželni odbor je, spoznavši važnost te razstave za trgovino, žrtvoval veliko tisoč kron ter je poslal več vagonov naj-

lejših stajerskih rejnet, iz katerih se je naredila velikanska skupina v prav ameriskem slogu. Z veseljem moramo konstatovati, da kranjska dežela ni zaostala za nobeno drugo, pač pa je glede lepote sadja in prireditve skupine večino drugih dežel nadkrijevala. Največje zasluge si je na tem uspehu pridobil gosp. potovalni učitelj Gombač, ki je nadobavil krasno sadje iz vse dežele. Kranjsko skupino je osebno uredil družbeni ravnatelj g. Pirc. „Kmet.“

Nova knjigovoznica,

preskrbljena po najnovjših zahtevah in z najnovjšimi pripravami
v Gorici, Gosposka ulica šte. 7
(v bližini „Gor. ljud. posojilnice“).

Priporoča se slavnim krajinim šolskim svetom in učiteljstvu za prevezavo šolskih knjižnic in sploh za vsako delo, bodisi v popravo ali novo izdelanje, za kar zagotavlja trpežni izdelek in točno postrežbo po jako kulantnih cenah.

Rojakom v mestu in okolici se priporoča udani

Ivan Bednařik,
lastnik knjigovoznice.

Kuštrin Anton

trgovec
z jedilnim blagom
Gosposka ulica šte. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Špeditejska poslovnica
G. Hvalič v Gorici
v ulici Marcell št. 12.

Priporoča se toplotno Slovincem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in pohištva v vse kraje. Ker ima

nove zaprte vozove
za prevažanje,
zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja.

Glasovir

v jako dobrem stanu, skoro nov, lepo vglashaen, je na prodaj. — Naslov pové naše upravništvo.

Tovarna lanonoga cvirna
Jos. Iv. Langer

Post Bukowitz pr. Hohenstadt na Moravskem
priporoča svoj izdelek vseh v trajni svetlobi barvi za ročno izdelovanje tipk dva-, tri- in večkratno vseh števil in barv.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal matskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku šte. 5.
Tovarna nadplav Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplavov
ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Lasina tovarna nadplavov (Schuhoberteile),
jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj
voščila (biksa) družbe sv. Cirila
in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.
Ceniki na zahtevo zastonj in franko.

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica v Gorici.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec, Vrtna ulica št. 10.

Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan.

Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas.

Naročila z mesta in dežele sprejema in izvršuje hitro in točno. — Daje se tudi na tedenske ali mesečne obroke.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček

priporoča ravnokar izšle knjige:

„**Marco Visconti**“, ital. spisal Tommaso Grossi; cena s poštnino vred K 2-60.

„**Odiseja**“ II. izdaja; po Homeru prosto prevel prof. A. Kragelj; cena s poštnino K 1-40.

„**Venec slov. povestij**“, III. knjiga, prevodi iz raznih slovan. jezikov; cena s poštnino vred K 1-40.

Na zahtevo pošiljamo cenik naših izdaj zastonj.

„**Ljubljanska kreditna banka**“
v Ljubljani
Špitalste ulice št. 2.

Nakup in prodaja
vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pism, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti kurzni izgubi.
Promese k vsem zrebanjem.

Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% nlm obrestovanjem od dne vzlaga do dne vzlaga.
Eskompt menjice najkulantneje.
Borzna naročila.